

Motion till riksdagen

1988/89:Bo541

av Rune Backlund m.fl. (c)

Skyddet av Vättern

Vättern, i storleksordning Sveriges näst största insjö, har mycket stor betydelse för vattenförsörjningen i norra Götaland. Den stora vattenytan är uppdelad på fyra län, Jönköping, Skaraborg, Östergötland och Örebro. Ett antal kommuner och ett tjugotal tätorter tar i dag sitt färskvatten från Vättern. Minst 200 000 människor får i dag vattervatten i sina kranar.

Vättern är i flera avseenden en unik insjö. För svenska förhållanden är det en mycket djup sjö med få till- och frånflöden. Vattnet har därför en lång omloppstid på ca 60 år. Vattnet är också förhållandevis näringsfattigt. Dessa faktorer gör sjön extra känslig för föroreningar och miljögifter.

Vätterns föroreningskänslighet konstaterades tidigt. Sedan mitten av 1960-talet samarbetar länsstyrelsen och kommunerna runt sjön samt industrin i Vätterns vattenvårdskommitté. Mätningar av föroreningar har genomförts och program har upprättats vid två tillfällen. Under 1988 påbörjades arbetet med ett nytt program.

Hoten mot Vätterns vatten kommer från flera olika källor:

- Kommunernas avlopps- och dagvattensystem
- Industrins avloppsvatten
- Näringsläckage från kringliggande mark- och skogsområden
- Internationella luftföroreningar
- Olyckor med miljöfarliga transporter på vägarna runt sjön

Trots utbyggnaden av olika reningsanläggningar tillförs Vättern årligen på olika vägar stora mängder närsalter, tungmetaller och kemiska föroreningar.

Det opinionsbildningsarbete som vi från centerns sida har bedrivit tillsammans med andra organisationer, bland vilka särskilt Rädda Vättern-kommittén bör nämnas, har fått till följd att allt fler har fått klart för sig vilken betydelse Vättern har för vattenförsörjningen på lång sikt. Man har också börjat inse vad som håller på att hända med dess vatten.

Debatten och de starka kraven från befolkningen runt sjön har också tvingat myndigheter och regeringen att skärpa kraven på utsläppen från industrin. Det kan i det här sammanhanget vara på sin plats att påminna om regeringens agerande i samband med besluten om Aspa bruks utsläpp i Vättern. Först efter en stark folklig opinion skärpte regeringen några dagar före valet kraven på Aspa. Trots de skärpta kraven är det en bra bit kvar till nollutsläpp.

Som färskvattenreservoar är Vättern av nationellt intresse. Försurning och andra miljöförändringar gör Vättern mera betydelsefull på längre sikt för ett

större område än det som i dag utnyttjar sjön.

Målsättningen måste därför vara att dess vatten ska för framtiden alltid kunna placeras i högsta klass när det gäller vattenkvalitet.

Om myndigheter och kommuner runt sjön långsiktigt ska kunna skydda och hålla uppe kvaliteten på vattnet krävs det att man får resurser till sitt förfogande. Särskilt viktigt är det att staten nu känner ett ekonomiskt ansvar för de åtgärdsprogram som är under utarbetande av vattenvårdskommittén.

Det krävs också att man lyfter skyddsfrågan till nationell nivå. Vättern bör vara ett riksobjekt och dess vatten hanteras på ett sådant sätt. Riksdagen bör därför uttala att Vättern är riksobjekt som färskvattentäkt enligt naturresurslagen och skall omgärdas med speciella skyddsbestämmelser.

Mot. 1988/89

Bo541

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen uttalar sig för att Vättern är riksobjekt som färskvattentäkt enligt naturresurslagen och skall omgärdas med speciella skyddsbestämmelser.

Stockholm den 25 januari 1989

Rune Backlund (c)

Bengt Kindbom (c)

Gunilla André (c)

Kersti Johansson (c)